JAN EVANGELISTA PURKYNĚ UNIVERSITY IN ÚSTÍ NAD LABEM

CartoTalk / Wien 29. Jänner 2014

NEOCARTOLINK
Supporting the cretion of national network of new generation of Cartography.

Der Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

Jan D. Bláha
Institut für Geographie, J. E. Purkyně Universität in Ústí nad Labem

This presentation is co-financed by the European Social Fund and the state budget of the Czech Republic.

european social fund in the czech republic
EUROPEAN UNION
MINISTRY OF EDUCATION, YOUTH AND SPORTS
OP Education for Competitiveness
INVESTMENTS IN EDUCATION DEVELOPMENT

Einführung

- **kartographische Theorie und Praxis** – Ähnlichkeit oder Verschiedenheit
- **Rollen des Kartographes in der Gesellschaft** – Informatiker, Künstler, Grafiker oder Illustrator, Mathematiker, jemand von Geographie / Geodäsie usw.
- **Kartograph im Aquarium unter seinen** gegen **Kartograph in der Realität:**

1) **die individuellen Anforderungen von Kunden und Verlagen**
2) **die individuellen Bedürfnisse des Benutzers**

- "user-cartography" × "expert cartography"
- oft in Kontradiktion sowohl in der Theorie selbst als auch in gegenseitigem Widerspruch
- **Kommunikation** zwischen dem Text und der Karte

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Notwendige Kooperation

- die Gegenwart und die Renaissance (Kenntnisse und Fähigkeiten) – **multidisziplinärenes Denken…**
- der Kartograph kann oft nicht ausreichende Kenntnisse in den verschiedensten Bereichen haben
- Essay ***The Two Cultures and Scientific Revolution*** von C. P. Snow
- Welt voll von verschiedenen „Kulturen" und **notwendige Kooperation** zwischen ihnen
- **Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten** (Geschichte, Soziologie, Anthropologie u.ä.) – Beispiele

Kartograph muss mitarbeiten – Verständnis für andere Bereiche haben

evropský sociální fond v ČR · EVROPSKÁ UNIE · MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY · OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Geduldigkeit

- zur Kartenherstellung gehören in der Praxis:

1) zahlreiche **Konsultationen** bei den Autoren, bzw. Redaktoren,

2) Reihe von **Änderungen** und **Korrekturen** in den Karten

3) zahlreiche **Suche nach Materialen** (Hintergründe für Karten, GIS-Daten usw.)

- oft in der Spiralle und immer vom Anfang

Kartograph muss v. a. geduldig sein –
mehr nachdenken als zeichnen

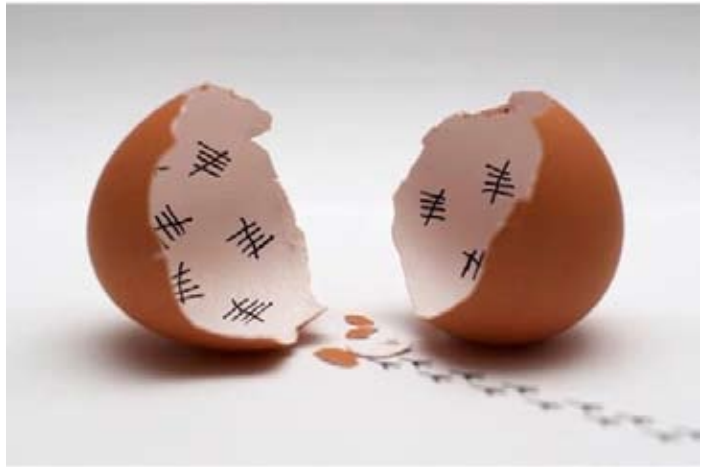

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Argumentation

- nicht leicht, dem Autor des Buches zu erklären,
  dass seine Ideen auf der Karte nicht viel Sinn machen
- v. a. dafür ausreichende **Anzahl von vorbereiteten guten Argumenten haben**
- dazu **Erklärung** – warum geht es nicht, warum muss man anders machen, warum funktioniert das nicht usw.
- Argumente kommen **aus der Theorie** × einfach sein

1) kartographische Darstellungsmethoden × Wünsche (von Autoren und Verlagen)

2) kartographische Generalisierung × Wünsche

3–n) …

Kartograph muss Argumente haben – Theorie gut kennen

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~U~~NANNEHMLICHKEITEN UND keine PROBLEME I

- **ohne Farbe** geht es einfach nicht – aber – es muss gehen...
- ***Graphische Semiologie*** (von J. Bertin) – visuelle graphische Variablen
- Lösung:

1) Rolle der Farbe übernehmen andere graphische Variablen (Tonwert, Muster),
2) beträchtlich größere Generalisierung des Inhalts (nicht so viele Kategorien von Elemente),
3) umfangreiche Benutzung von Gestaltpsychologie (Gesetz der Nähe, Kontinuität, Ähnlichkeit...).

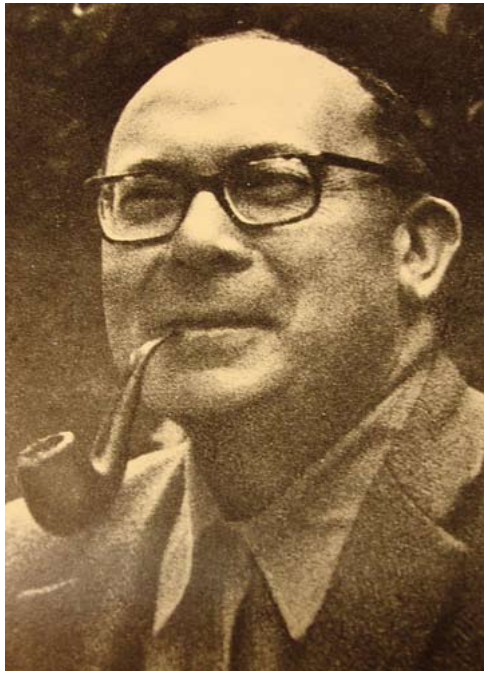

Kartograph muss flexibel sein – ohne Farbe denken...

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

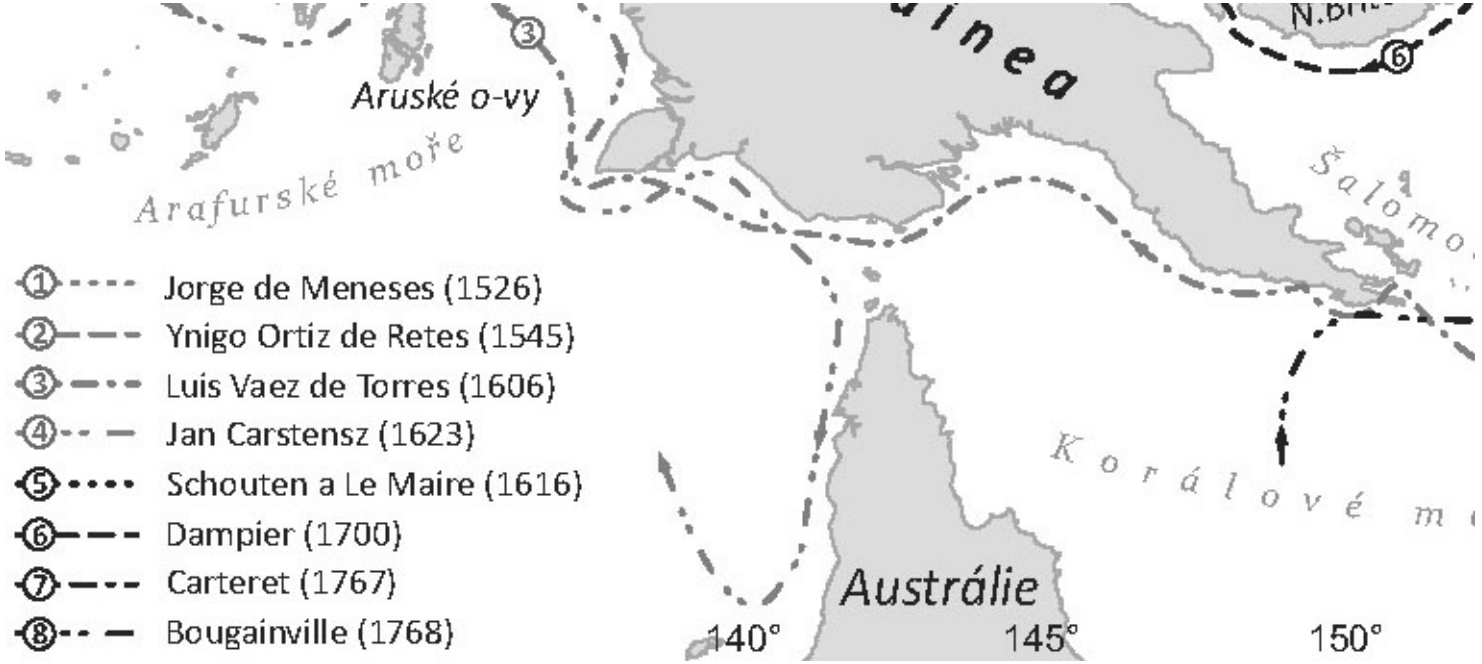

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~Unannehmlichkeiten~~ und keine Probleme II

- **gelieferte Kartengrundlage und Daten** –
- manchmal in gegenseitigem Widerspruch, veraltet, nicht zeitgemäß (sehr wichtig in Geschichtsbüchern)...
- **der thematische Inhalt** in der vorher vorbereiteten Kartengrundlage vs. die Autoren eigene Karten vorbereiten
- keine gelieferte Kartengrundlage – mach das so, wie am besten kannst
- trotzdem in allen Maßstäben und Räumen arbeiten

=> **sich weniger auf Genauigkeit als auf Anschaulichkeit und Logik verlassen**

Kartograph muss aus der Kugel wahrsagen können – mehr darstellen als messen

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

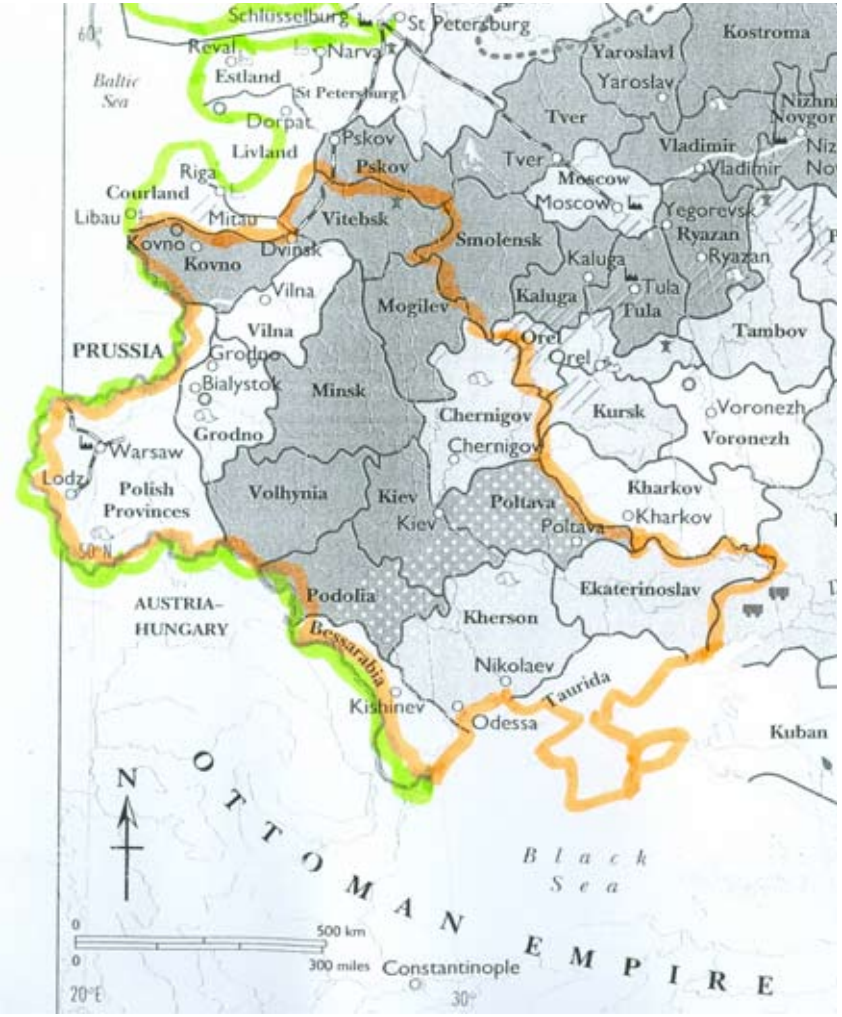

.xperten
evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

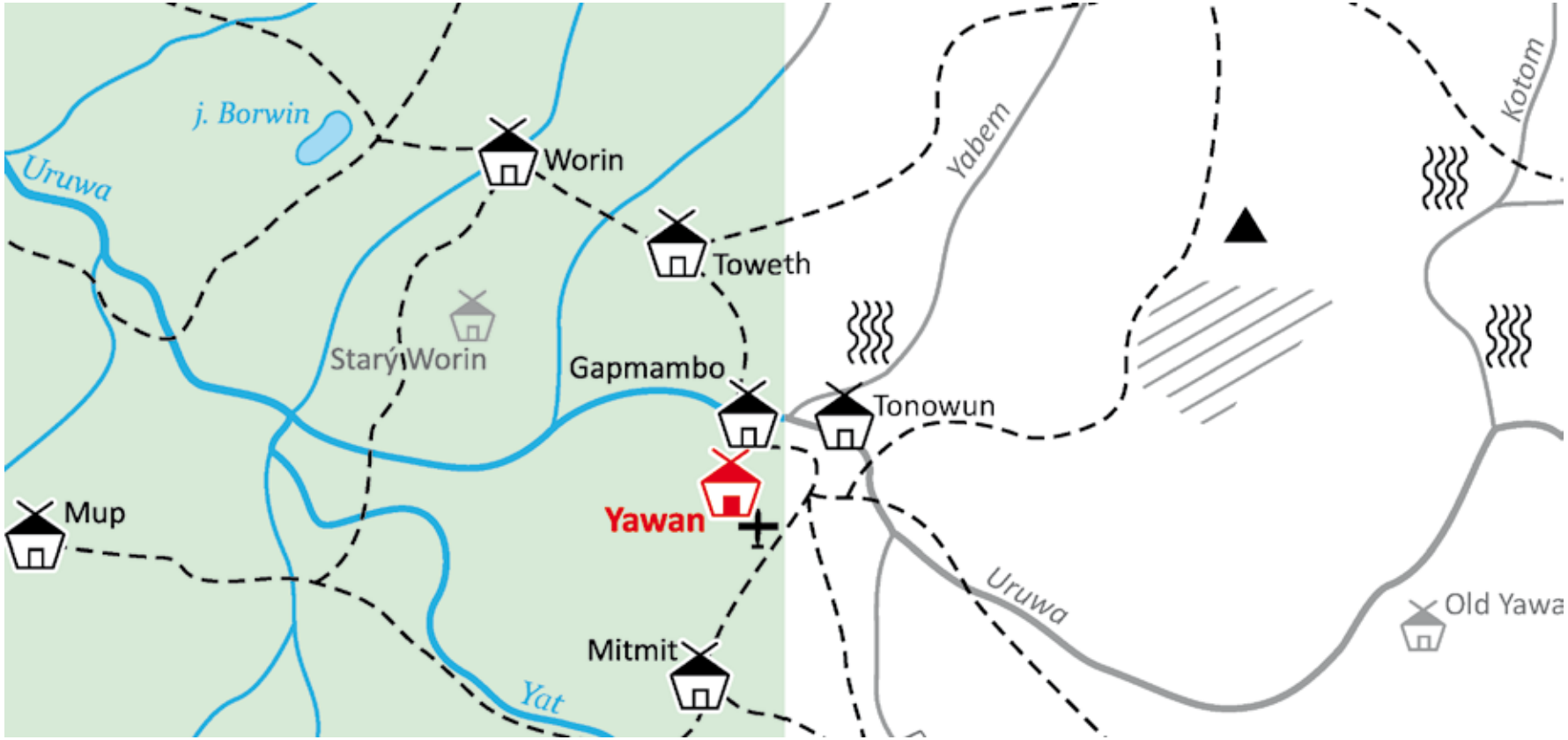

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~U~~NANNEHMLICHKEITEN UND keine PROBLEME III

- **der Karteninhalt nicht im Voraus bekannt** –
- nicht nur der topographische Inhalt, sondern auch der dargestellte Raum
- Karte entsteht aus dem Text (Notiz, Reisebeschreibung usw.)
- Expeditionen der Entdecker
- …

Kartograph muss Raum der Karte finden –
Maßstab und Format der Karte kommt später

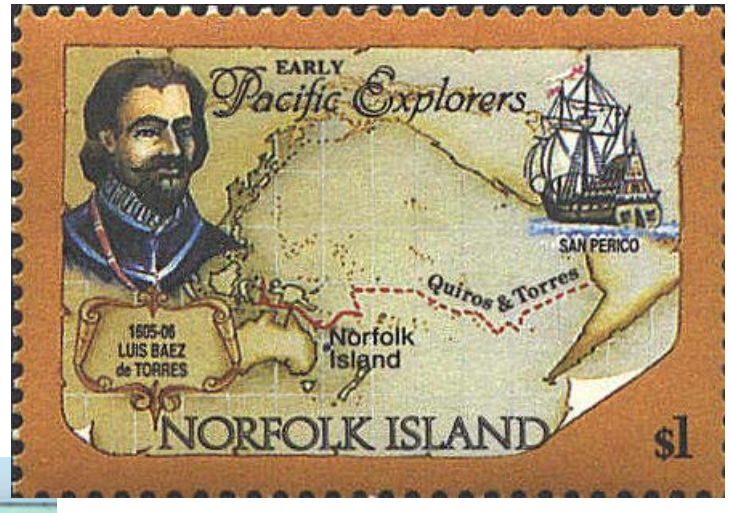

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

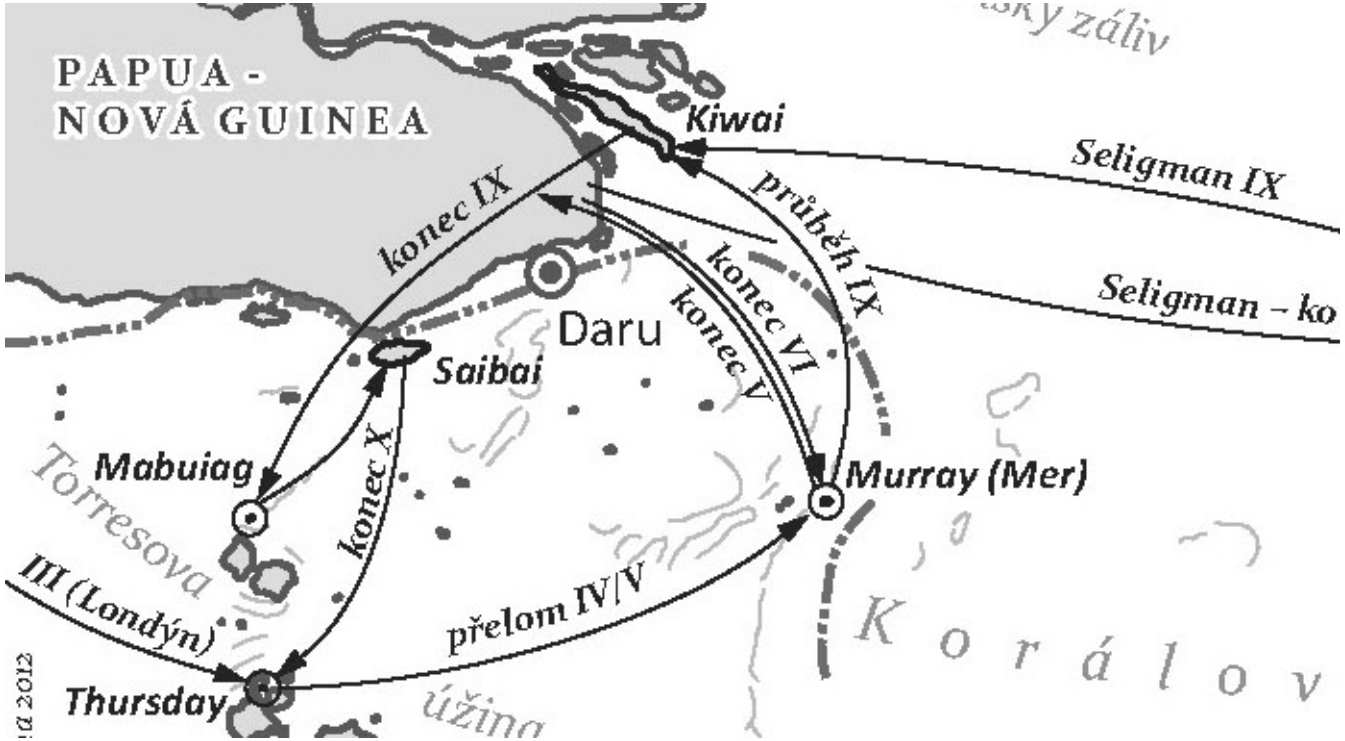

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

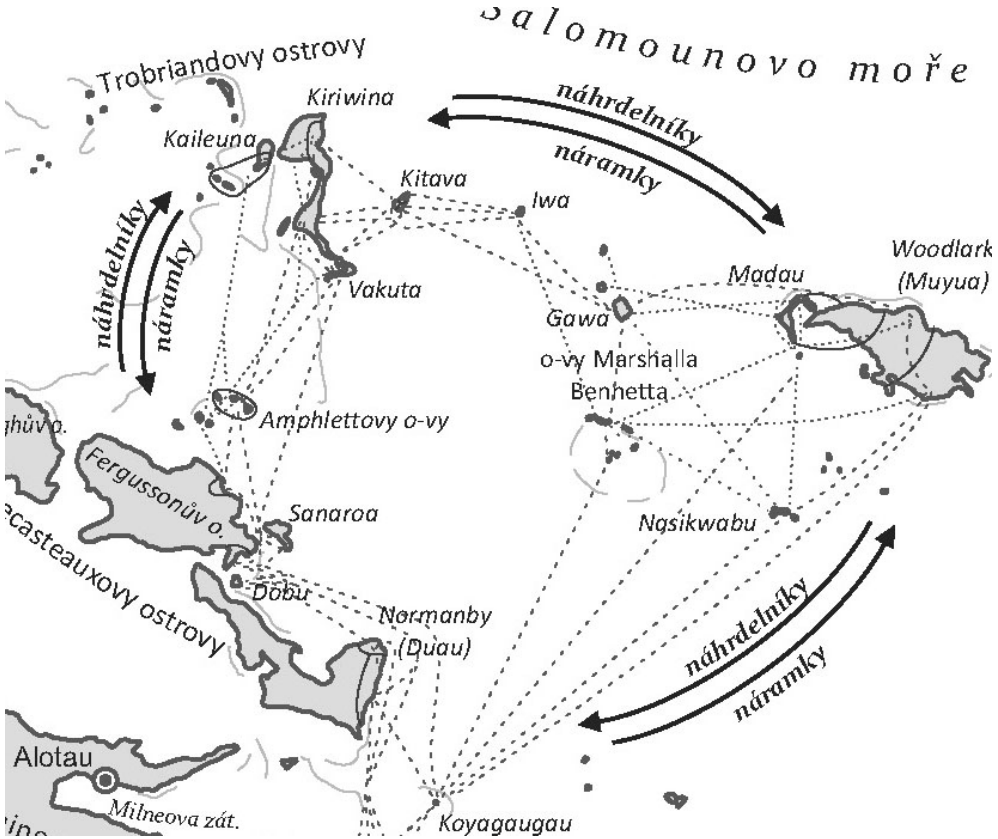

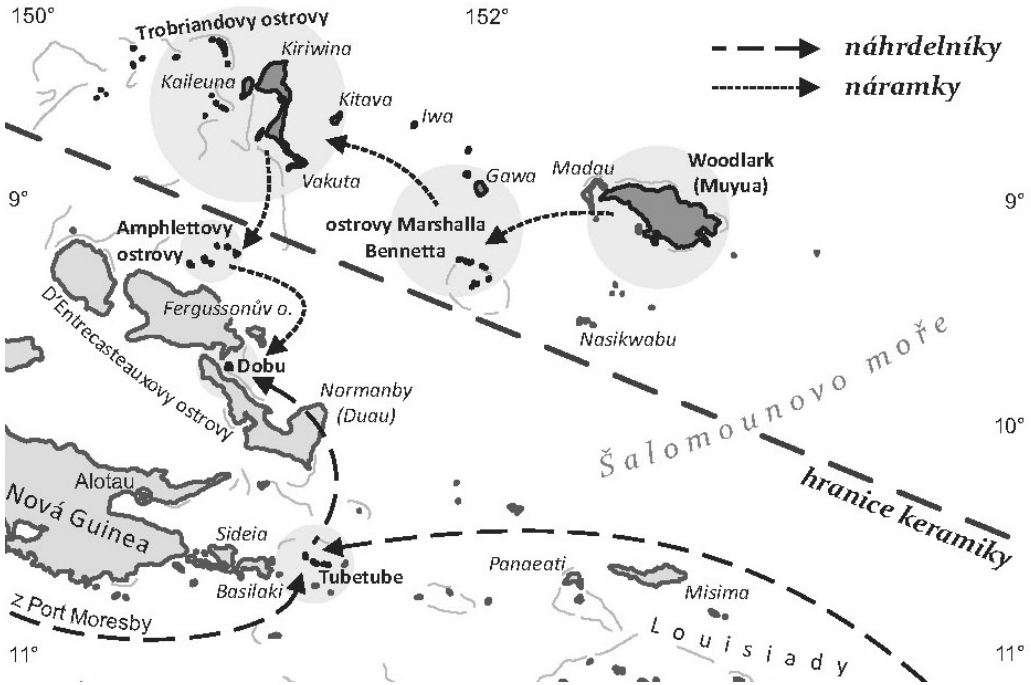

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~U~~NANNEHMLICHKEITEN UND keine PROBLEME V

- Kartograph muss mit dem Autor **Informationen über die Lage der Objekte usw. suchen** –
- v. a. wenn das dargestellte Phänomen bisher nicht in den Karten ist… (z.B. genaue Plazierung der etnographischen Gruppe)
- verschiedene topographische Karten (z. B. US Army – 1 : 250 000), Luftbilder, WMS, google maps, GPS Koordinaten, Fachstudien, Reisebeschreibungen usw.

Kartograph muss gut mit Web search engine umgehen, um gute Ergebnisse zu bekommen

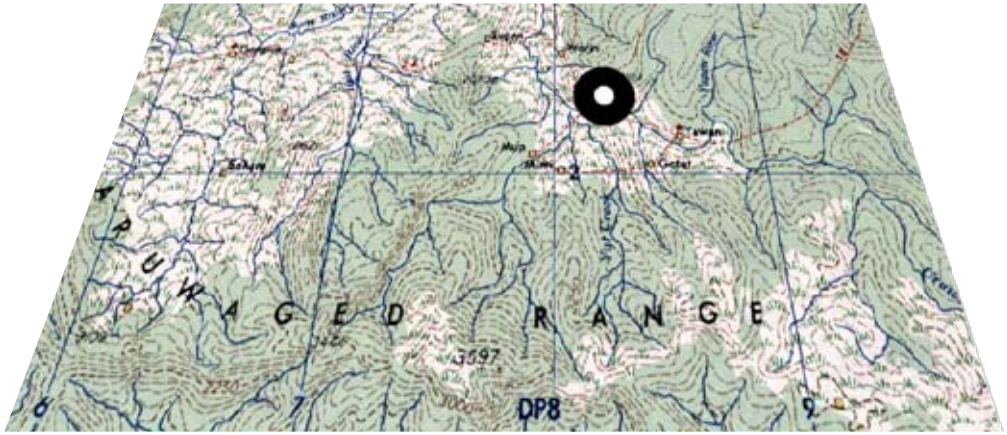

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

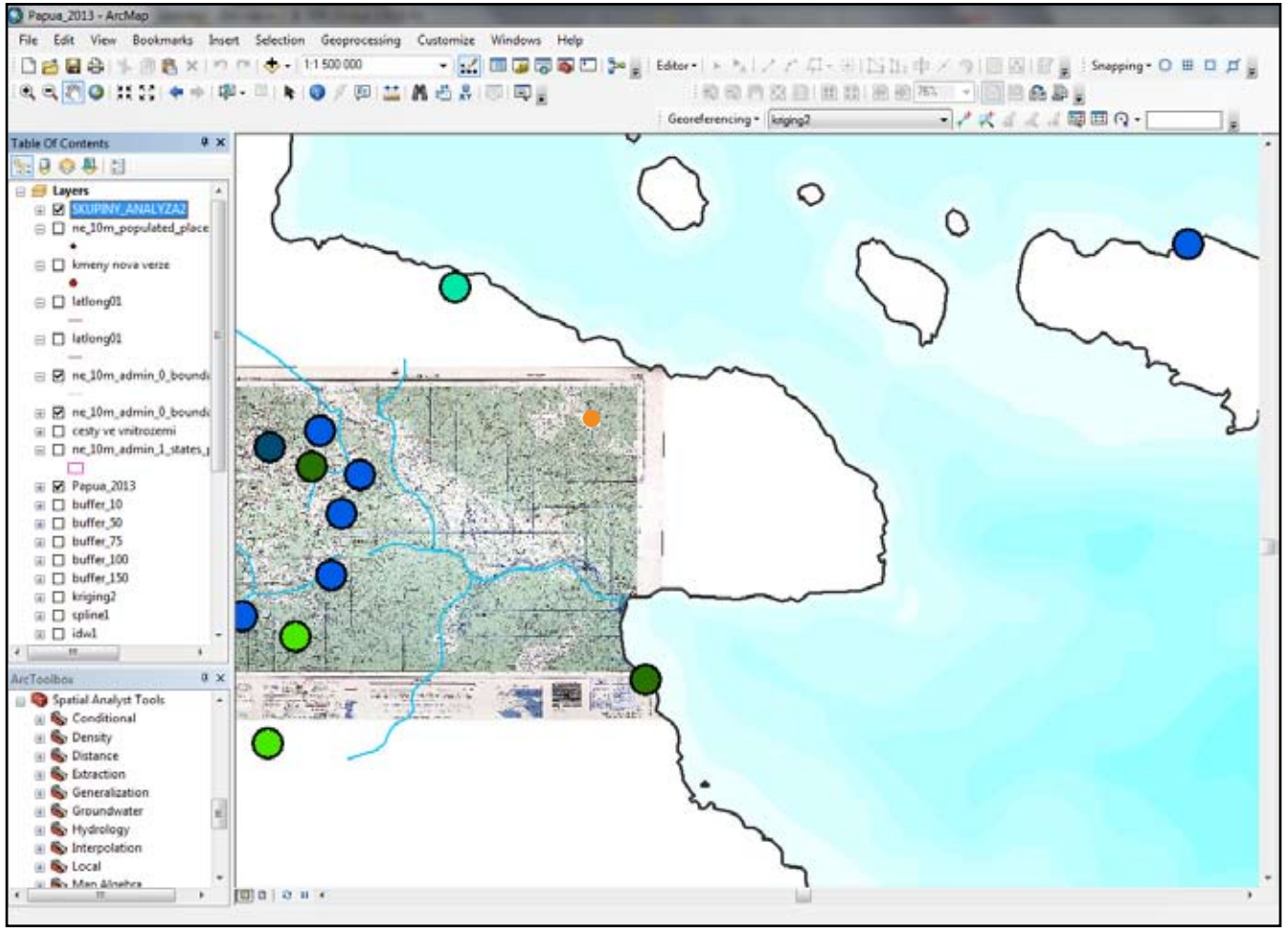

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~U~~NANNEHMLICHKEITEN UND keine PROBLEME VI

- das schwierigste ist, **wenn Kartograph einen originellen Kartenstil finden soll**
- „kartographisches Stil“ (E. Imhof, J. S Keates, J. Pravda)
- nun muss wieder die Theorie – aber – auch die **Kreativität** kommen

Kartograph muss auch Graphiker sein und seine Kreativität beherrschen

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

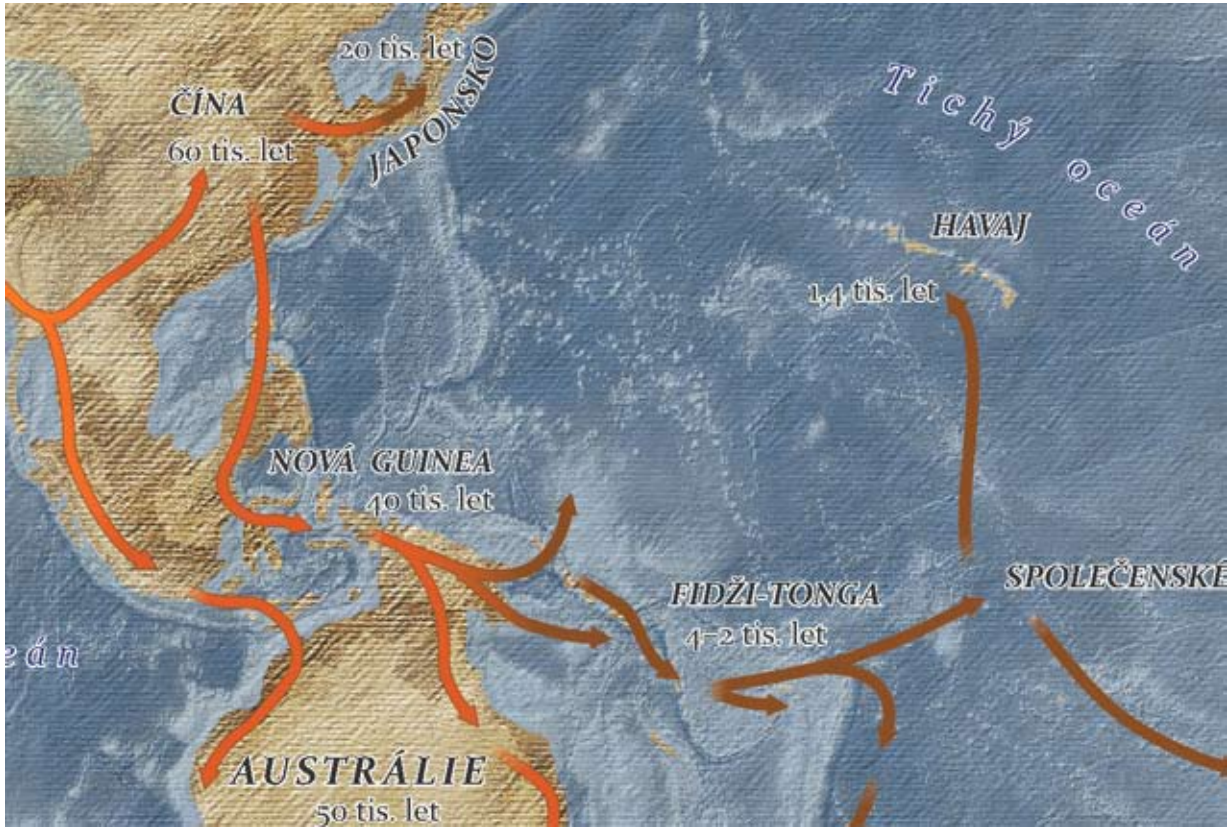

Ausbreitung des Menschen in die Welt

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

Verbreitungsgebiet der Schimpansen

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

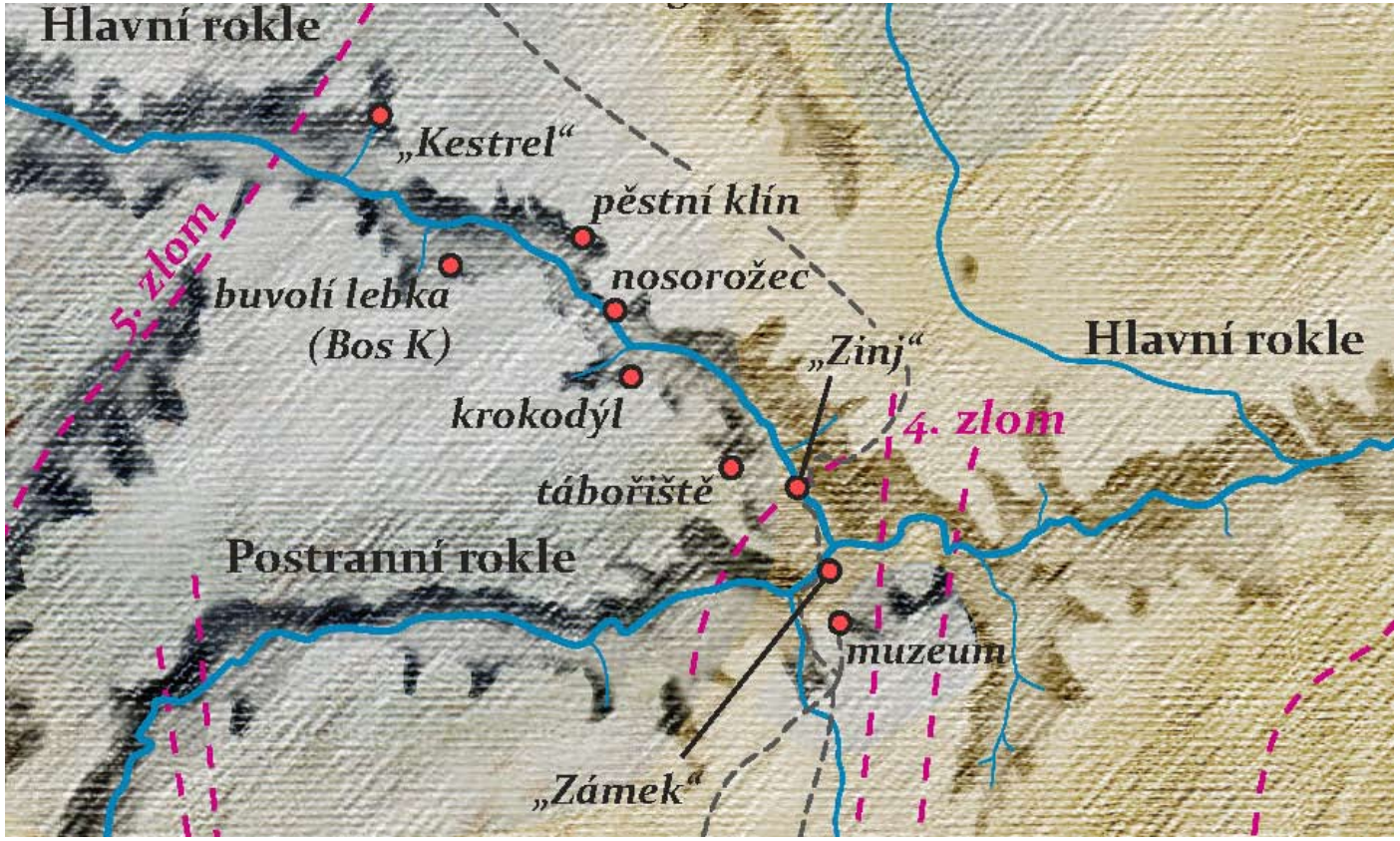

Olduvai-Schlucht – Tansania

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

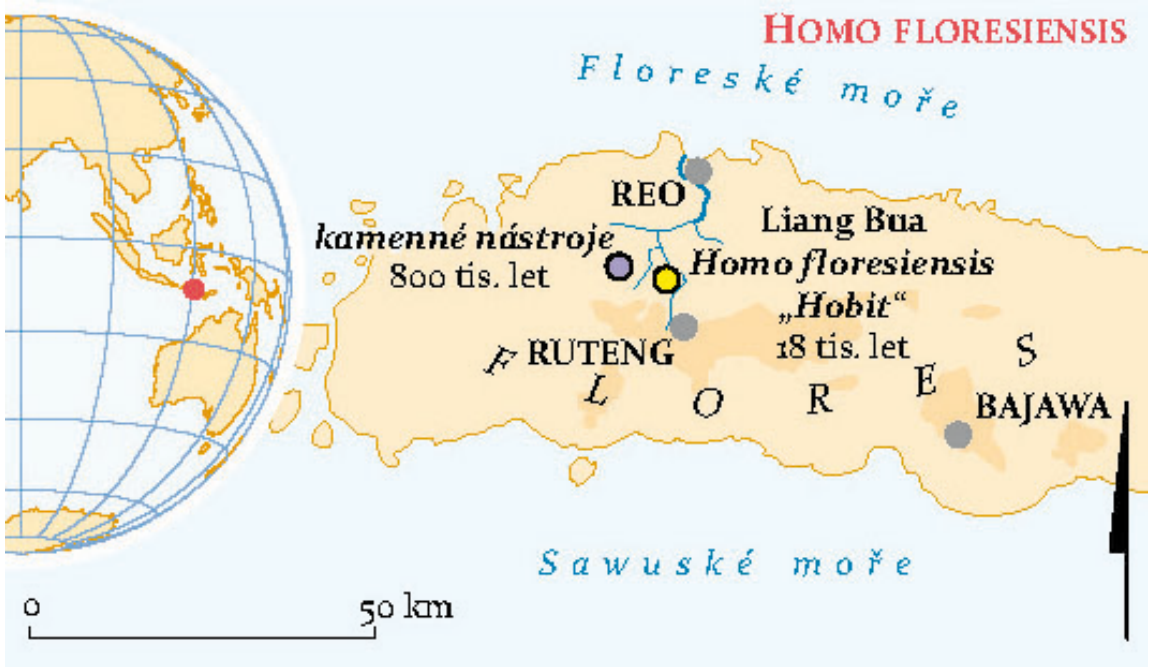

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

~~U~~NANNEHMLICHKEITEN UND keine PROBLEME VII

- ganz **ungewöhnliche Anforderungen** an die Karte (z.B. Arbeit für das Buch „Félicien Rops: enfant terrible dekadence“)

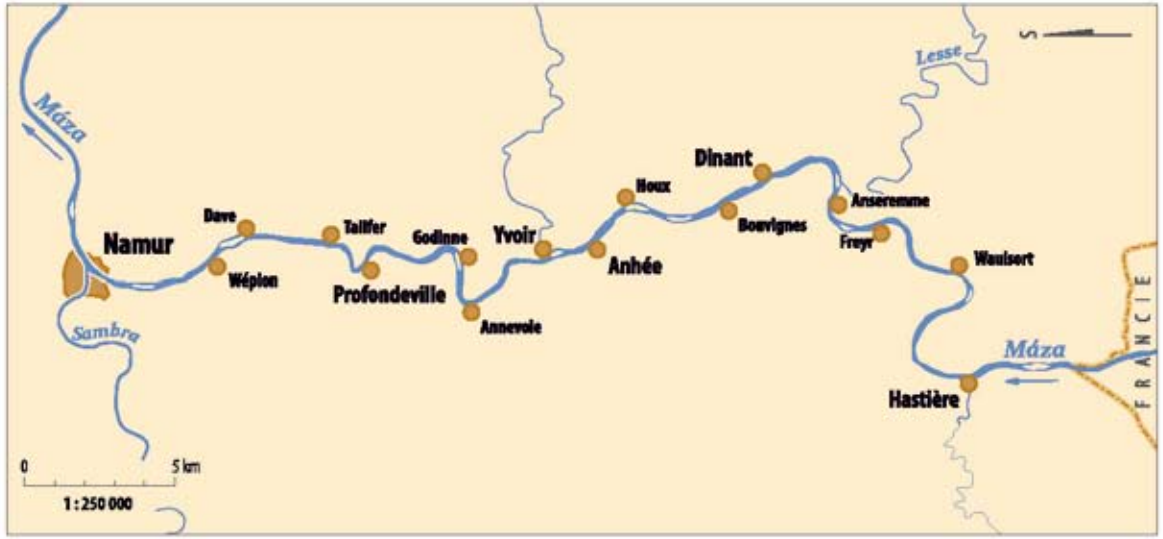

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Beispiel

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zum Abschluss – Technologien

- **Kombination von GIS und graphischen SW**
- Methodik ist abhängig von: Kartengrundlage, Maßstab der Karte, verfügbaren Daten usw.

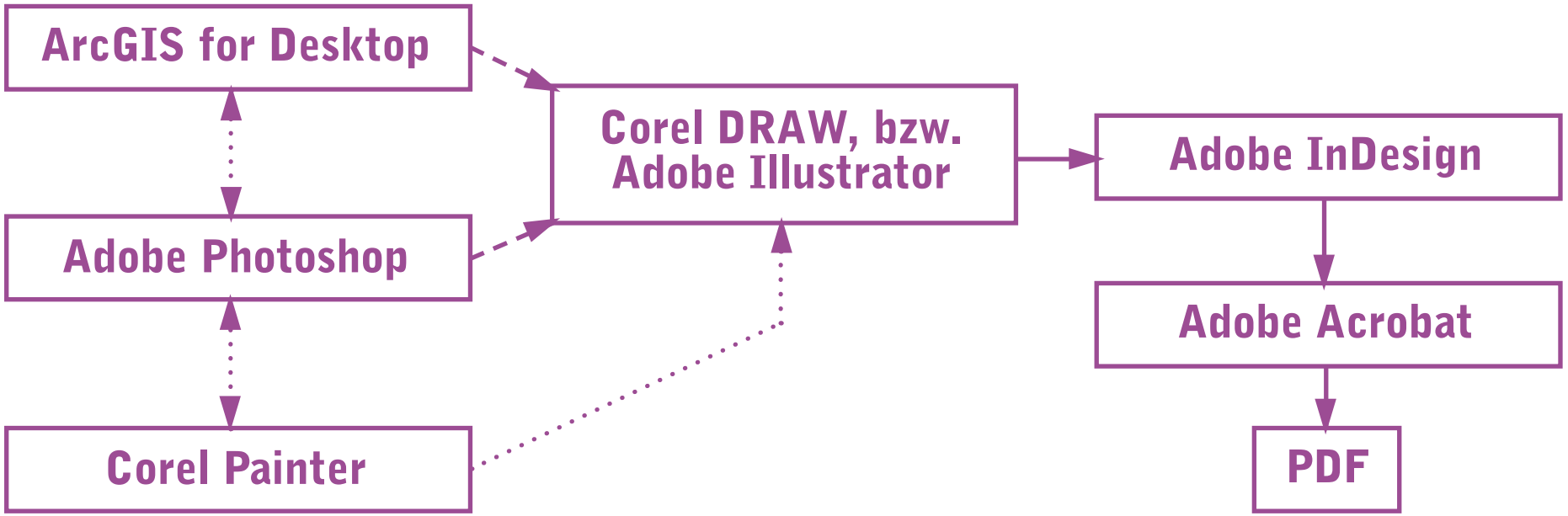

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zum Abschluss – Aufforderungen

- **Kooperation mit den geisteswissenschaftsorientierten Experten?**
- viele Treffen, langdauernde Diskussionen mit vielen leeren Weingläsern… ;-)
- Karte sollte in der Kommunikation mit dem Text des Buches sein
- Legende oft nicht alles umfasst, weil die Information im Text steht
- man muss dafür Lust und Entschluß haben
- **Kartograph immer etwas muss**…

JA!
Kartograph muss jedoch diese Realität als Aufforderung sehen, sonst wird er nur ein Operator von GIS

Zum Abschluss – Profite

- **Was eigentlich diese Arbeit bringt?**
- neue Freundschaften
- neue Entwicklung
- neue Ideen
- neue Erfahrungen
- neue Emfindungen wie im Orchester nach der Ende des Konzerts
- und natürlich – **die Kooperation mit den geisteswissenschaftsori-entierten Experten**

CartoTalk / Wien 29. Jänner 2014

Kartograph und seine Kooperation mit geisteswissenschaftsorientierten Experten

Jan Daniel Bláha
jd@jackdaniel.cz

Institut für Geographie,
J. E. Purkyně Universität in Ústí nad Labem
Tschechien

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ